

Pátráme znaleckým okem po návsi a zaměříme zpřímá k stavení opatřenému tabulkou „Bit představeného obce“.

Několikeré zaklepání na dveře zůstává bezvýsledné. Konečně slyšíme dupot prudkých ženských kroků. – Znalec pozná už rozdíl bot chlapských a robských po cupotu – a obzvlášť svobodný znalec!

Závora cvakla prudce – a děvčisko mladé rozevře dveře a vyvalí na nás oči.

„Jsou pan starosta doma?“

„Ale hde!“ – zazní úsečně, a vtom už jsou dveře znovu přiraženy a závorou zastrčeny toužebností kočky, jakou nám byla otevřena předsíň svatyně starostovy.

Stojíme zaraženi a nasloucháme, co se uvnitř děje. Dolétají k nám zvuky rozmluvy – patrně paní starostové s dívkou.“

„Hdo je tam, Ančo?“

„Chlap.“

„Keho hledá?“

„Stréca.“

„Řekla, že nésó doma?“

„Řekla.“

„No a co?“

„Čoči!“

Nezbývalo ovšem než uchýlit se k hospodě, kde se hemží všecko jako ve včelíně. Mineme kovárnu, v tom vyletí z hospody šerha – celý bez duše.

„Hej, kováři, -- tři rane za pana podmistra: Vendelin Nejezchleba!!“

Buuum – buuum – buuum – hučí to z „národního“.

Chlapci dělají kolasa, házejí čepicemi do vzduchu a křičí:

„Sláva, sláva, sláva!“

(Podle O. Bystřiny: Úsměvná Morava)

I. Text, styl textu.

1. Z kterého stylu pochází text? Svoje tvrzení zdůvodněte.

2. Kterého slohového postupu je užito? Svoje tvrzení zdůvodněte.

3. Jaká situace je v textu zobrazena?

4. Popište členění textu:

- horizontální

- vertikální

5. Nářečí v textu

- Kterého nářečí se v textu užívá?

- Kde se nachází oblasti, ve kterých se tímto nářečím hovoří?

- Vypište slova, u nichž se hlásková podoba základu liší od podoby spisovné češtiny (tj. nikoliv v koncovkách).

- Vypište slova, která mají odlišné koncovky od koncovek ve spisovné češtině.
- Které gramatické pravidlo je odlišné od spisovné češtiny?
- Která slova jsou odlišná od spisovné češtiny?
- Najdete slova archaická nebo knižní?

I. Zvuková stavba řeči

1. Přepište foneticky následující úryvky.

Několikeré zaklepání na dveře zůstává bezvýsledné.

Konečně slyšíme dupot prudkých ženských kroků.

Znalec pozná už rozdíl bot chlapských a robských po cupotu

„Hej, kovářo, -- tře rane za pana podmistra: Vendelin Nejezchleba!!“

II. Tvarosloví

1. Vypište z textu příslovce, odlište mezi nimi:

příslovce odvozená od přídavných jmen	zájmenná příslovce	spřežky	Jiná příslovce

2. Vypište z textu slova neplnovýznamová. Rozdělte je podle slovních druhů.

3. Vypište z textu zájmena, rozdělte je podle druhu.

4. Vypište z textu přičestí trpné. Rozlište mezi nimi:

- přičestí trpné jako součást slovesného tvaru:

- přičestí trpné v jiné funkci:

5. V kterém čase jsou užitá slovesa v textu?

III. Skladba

1. Proveďte komplexní rozbor následujících vět jednoduchých.

Několikeré zaklepání na dveře zůstává bezvýsledné.

Konečně slyšíme dupot prudkých ženských kroků.

Znalec pozná už rozdíl bot chlapských a robských po cupotu

2. Vraťte se k neplnovýznamovým slovům.

a) Která z nich nejsou vůbec členy skladebních dvojic?

b) Která jsou větným členem pouze ve spojení s jiným slovem?

c) Která další slova / které další tvary slov jsou větnými členy pouze ve spojení s jiným slovem?

3. Najděte věty:

a) s postupně rozvíjejícím přívlastkem

b) doplňkem

4. Najděte příklady elipsy (kromě vět s nevyjádřeným podmíněním).

IV. Tvoření slov a rozbor stavby slova.

1. Vypište podstatná jména motivovaná. Uvádějte je vždy v 1. pádě jednotného čísla.

2. Rozdělte podstatná jména motivovaná podle toho, co označují:

3. Kterými formanty jsou slova z úkolu č. 2 tvořena?

4. Proveďte rozbor stavby následujících slov.

Znalecký

Rozmluva

Nezbývalo

Přiražený

zastrčený

V. Slovní zásoba

1. Pokuste se tučně vytištěná slova nahradit synonymem.

Pátráme znaleckým okem po návsi a **zaměříme zpříma** k stavení opatřenému tabulkou „Bit představeného obce“.

Několikeré zaklepání na dveře zůstává **bezvýsledné**. Konečně slyšíme dupot **prudkých** ženských kroků. – Znalec pozná už rozdíl bot chlapských a robských po cupotu – a obzvlášť svobodný znalec!

Závora cvakla prudce – a děvčisko mladé rozevře dveře a **vyvalí** na nás oči.

2. Vysvětlete význam následujících slov z textu.

robský

závora

chlap

kolasa

šerha

podmistr

svatyně